

ВИВЧЕННЯ ФАКТОРІВ, ЩО НЕГАТИВНО ВПЛИВАЮТЬ НА ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ

Ткаченко Н. О.¹, Громовик Б. П.²

¹*Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна*

²*Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, м. Львів, Україна*

e-mail: tkachenkonat@bk.ru, hromovyk@gmail.com

Процес удосконалення якості підготовки молодих спеціалістів є постійним і безперервним. Сьогодні неможливо уявити якісний розвиток системи підготовки фармацевтичних фахівців без тісної співпраці ВНЗ з практичною фармацією. У контексті комунітарної соціальної відповідальності актуалізується їх взаємозв'язок та взаємна відповідальність за майбутній розвиток галузі.

Метою роботи стало вивчення думки фахівців практичної фармації стосовно факторів, які негативно впливають на якість підготовки сучасних молодих спеціалістів для фармацевтичної галузі.

Для проведення експерименту спеціально було розроблено анкету для роботодавців фармацевтичного ринку праці. У анкетуванні взяли участь 225 спеціалістів фармації (представники управлінської ланки – завідувачі аптек та їх заступники, менеджери по кадрам, провізори-наставники молодих фахівців) з різних регіонів України: Запорізької, Полтавської, Дніпропетровської, Львівської, Херсонської, Київської, Тернопільської, Миколаївської, Одеської, Івано-Франківської, Вінницької областей.

Анкета складалась з трьох частин: перша частина – статистичні данні про респондентів; друга – перелік компетенцій (знань та вмінь) молодого спеціаліста фармації, які було запропоновано оцінити практичним фахівцям (роздрібний сегмент галузі); третя – перелік чинників, які на думку багатьох науковців та практиків (зібрано на основі контент-аналізу) впливають на якість підготовки випускника ВНЗ і теж оцінювалися експертами.

Експертна оцінка факторів проводилась за такою шкалою: «-3» – сильний негативний вплив, «-2» – посередній негативний вплив, «-1» – слабкий негативний вплив, «0» – не має впливу на якість підготовки, «1» – слабкий позитивний вплив, «2» – посередній позитивний вплив, «3» – сильний позитивний вплив.

За віковим показником експерти розподілилися наступним чином: у віці до 30 років – 39,1%, 31-35 років – 17,3%, 36-40 років – 14,2%, 41-45 років – 8%, старше 45 років – 21,4%. Серед опитаних 48% становили керівники аптечних закладів, 12,4% – заступники завідувачів аптеки, 3,1% – менеджери по кадрам, 36,5% – провізори, які виступають наставниками молодих спеціалістів у адаптаційний період в організації.

За формою власності фармацевтичних закладів, на яких працюють респонденти, розподіл анкетованих відбувся у наступній послідовності: 49% склали організації приватної форми власності, 37% – колективної форми, 12% – комунальної та 2% – державної форми власності.

Серед 42 запропонованих факторів більшістю експертами були відмічено, як фактори негативного впливу, 15 позицій:

- корупція та комерціалізація процесу навчання (вказали 85% респондентів);
- не усвідомлення і нерозуміння фахівцями можливих наслідків за свої дії (рішення) з позиції соціальної відповідальності (84% опитаних);
- неналежний рівень професійності викладачів (80%);

- недосконалість системи державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою (80%);
- зниження попиту на фахівців високої кваліфікації (78%);
- невідповідність отриманої спеціальності вимогам фармацевтичної практики (78%);
- відсутність системи державного кредитування і субсидування освітнього процесу (75%);
- відсутність єдиної системи вакантних посад у галузі фармації згідно з вимогами державних стандартів вищої фармацевтичної освіти (74%);
- неналежний рівень відповідальності викладачів (74%);
- негативне ставлення частини державних чиновників, ЗМІ та суспільства до фармації (72%);
- відсутність соціальної відповідальності з боку працедавців по відношенню до молодих спеціалістів (72%);
- відсутність практичного досвіду на момент отримання диплому (69%);
- зниження платоспроможності батьків потенційних студентів (60%);
- отримання професії шляхом заочної форми навчання (55%);
- зміна навчальних планів з урахуванням вимог практичної фармації (20%).

Оцінка експертів ступеня впливу кожного вище зазначеного фактора різниться.

Сильний негативний вплив на компетентність випускників ВНЗ фармацевтичного спрямування, на думку 72,4% анкетованих, має «корупція та комерціалізація процесу навчання». 57,3% респондентів вказали такий фактор, як «неналежний рівень відповідальності викладачів». Крім того сильний негативний вплив здійснюють такі фактори, як «зниження попиту на фахівців високої кваліфікації», «неналежний рівень відповідальності викладачів», «не усвідомлення і нерозуміння фахівцями можливих наслідків за свої дії (рішення) з позиції соціальної відповідальності», та «неналежний рівень професійності викладачів» (вказали 51% опитаних фахівця).

До факторів, що мають посередній негативний вплив на якість підготовки молодих спеціалістів фармації, більшість респондентів віднесли: відсутність системи державного кредитування і субсидування освітнього процесу; відсутність єдиної системи вакантних посад у галузі фармації згідно з вимогами державних стандартів вищої фармацевтичної освіти; відсутність соціальної відповідальності з боку працедавців по відношенню до молодих спеціалістів; відсутність практичного досвіду на момент отримання диплому.

Висновок. На підставі проведеного аналізу визначені фактори, які негативно впливають на якість підготовки молодих фахівців фармації, і, як наслідок, знижують конкурентоспроможність молодих спеціалістів на ринку праці.

Сильна загроза відмічається з боку самих ВНЗ: корупція у системі освіти, комерціалізація процесу навчання, неналежний рівень професійності і відповідальності викладачів.

Інші вагомі загрози, які вказані експертами, стосуються держави та закладів практичної фармації. Держава на законодавчому рівні має сприяти об'єднанню зусиль освіти і бізнесу у процесі підготовки висококваліфікованого спеціаліста. Необхідно розробити нові мотиваційні важелі для практичної фармації щодо активного залучення приватного фармацевтичного бізнесу (а не тільки комунального та державного) до практичної частини у процесі підготовки спеціалістів.